

تقديم به تمسرانان که سایه مهربانیثان سایه سار زندگیان می باشد، آن کاکه اسوه صبر و . تحل بوده ومثڭلات مسيررابرايان تسهيل نموده اند. . .

پیشگفتار

امروزه با توجه به گسترش روز افزون روش های جدید طراحی همچون طراحی بر اساس عملکرد و همچنین روش های نوین بهسازی و مقاوم سازی در سازه ها، استفاده از نرم افزار قدرتمندی که توانایی بالایی در انجام تحلیل های غیر خطی دارد از اهمیت بالایی برخوردار است. نرم افزار Perform-3D که توسط شرکت CSI وابسته به دانشگاه برکلی کالیفرنیا منتشر شده است، توانایی بالایی در مدل سازی و تحلیل های غیر خطی دارد. این نرم افزار با توجه به المان های بسیاری که در اختیار کاربران قرار داده، توانسته است علاوه بر کاربرد عملی در بهسازی و مقاوم سازی سازه ها، به یکی از پرکاربرد ترین نرم افزار های کشور در حوزه ی پژوهش در رشته های سازه سازه ها، به یکی از پرکاربرد ترین نرم افزار های کشور در حوزه ی پژوهش در رشته های سازه و زلزله قرار با استفاده از این نرم افزار صورت پذیرد. با توجه به کاربرد روز افزون این نرم افزار و همچنین نبود منبعی مناسب که بتواند به صورت گام به گام روند مدلسازی و تحلیل های غیر خطی را توضیح دهد، نویسندگان این کتاب را بر آن داشت تا بخشی از تجربیات چندین ساله ی خود را به صورت مختصر و با زبان ساده به رشته ی تحریر در آورند. در کتاب حاضر تلاش شده است تا به صورت گام به گام و جامع تمامی نکاتی که برای مدلسازی هر نوا سازه مان مورت گام به گام و جامع تمامی نکاتی که برای مدلسازی هرنوع سیستم سازه ای نیز است توضیح داده شود.

تحلیل ها و واژه های پرکاربرد در مهندسی سازه و زلزله هر یک به صورت فصلی جدا مورد بررسی قرار گرفته و پس از آشنایی و توضیحات مربوطه روند انجام آن ها به صورت گام به گام توضیح داده شده است. در نگارش این کتاب سعی شده است تا با روشی منحصر به فرد در هر فصل مدلسازی یک سیستم نوین سازه ای به همراه یک روش تحلیل غیر خطی توضیح داده شود. در واقع هر فصل شامل دو قسمت می باشد:

قسمت اول : مدلسازی سیستم های نوین سازه ای با بیان نکات اُیین نامه ای نشریه ی ۳۶۰. جزئیات مدلسازی، ویژگی ها مزایا و معایب سیستم های نوین سازه ای.

قسمت دوم: معرفی تحلیل های مختلف غیر خطی و تعریف اصطلاحات و واژه های پرکاربرد در این تحلیل ها و سپس انجام این تحلیل ها بر روی سازه ی مدلسازی شده در قسمت الف.

در این کتاب روند مدلسازی سیستم های سازه ای چون قاب خمشی بتنی به همراه دیوار برشی، قاب خمشی فولادی به همراه مهاربند واگرا، قاب فولادی دارای مهاربند زانویی و کمانش ناپذیر، ساختمان های دارای جداساز لرزه ای، میراگر های ویسکوز و اصطکاکی و ... به صورت گام به گام و بیان نکات آیین نامه ای توضیح داده شده است. همچنین مهندسان و پژوهشگران می تواند روند انجام تحلیل های استاتیکی غیر خطی، دینامیکی غیر خطی افزایند، خرابی پیشرونده، مکانیسم، شاخص خسارت، شاخص تنومندی، منحنی های شکنندگی، ضریب رفتار، تغییر مکان هدف و.. را به صورت گام به گام فراگیرند. تلاش نویسندگان این کتاب بر این بوده تا اندوخته های خود را به صورتی بی عیب و نقص ارائه کنند تا در زمینه های مختلف مهندسی و پژوهشی موثر باشد. در ادامه از تمامی دوستان و استاتیدی که ما را در نگارش این کتاب یاری رساندند به خصوص جناب آقای **مهندس سید میلاد هاشمی نژاد** کمال تشکر و قدر دانی را می داریم. در خاتمه از تمامی اساتید، دانشجویان و مهندسان عزیزی که این کتاب را مطالعه می کنند درخواست می نماییم تا ما را از نظرات و پیشنهادات اصلاحی بهره مند سازند.

مجید مرادی افراپلی حمیدرضا توکلی Tavakoli@nit.ac.ir Majid_moradi68@yahoo.com

كليات

آشنایی با نرم افزار Perform-3D

این نرم افزار یکی از نرم افزار های اجزاء محدودی می باشد که توسط شرکت CSI وابسته به دانشگاه برکلی کالیفرنیا ساخته و منتشر شده است. این نرم افزار با هدف بهسازی و طراحی بر اساس عملکرد طراحی شده است و دستورالعل بهسازی FEMA در آن به گونه ای نهادینه شده است که کاربر به راحتی می تواند از دستورالعمل های این آیین نامه در قسمت های مختلف استفاده نماید. در زیر به طور خلاصه مزایای این نرم افزار نام برده شده است:

- محیط کاملا گرافیکی
- امکان مدلسازی دو بعدی و سه بعدی
- وجود ابزار های خاص برای مدلسازی المان های مختلف
- دسته بندی قسمت های مختلف برای تسهیل در امر مدلسازی
  - تفکیک مصالح و المان ها ی فولادی و بتنی
  - وجود مقاطع استاندارد آیین نامه های مختلف
  - عدم محدودیت در مدلسازی اعضا و سازه ها
- تعریف المان غیر خطی تیر و ستون بر اساس مفصل پلاستیک متمرکز و مفصل پلاستیک فایبر و اندر کنش های مختلف
  - مدلسازی انواع اتصالات، چشمه ی اتصال، ناحیه ی صلب اتصال
    - مدلسازی انواع جداساز ها
    - مدلسازی انواع میراگر های ویسکوز
      - مدلسازی میان قاب ها
    - مدلسازی سازه های بتنی و فولادی
      - مدلسازی دیوار برشی
        - مدلسازی دال ها
    - مدلسازی و تعریف مفصل پلاستیک خمشی و برشی
      - امکان مدلسازی و ترکیب خواص مختلف
    - انجام انواع تحلیل های استاتیکی خطی و غیر خطی
    - انجام نواع تحلیل های تاریخچه زمانی خطی و غیر خطی
      - انجام تحلیل های دینامیکی تحت بار های سیکلیک
        - سرعت بسیار بالا در تحلیل

ii مدلسازی و تحلیل غیرخطی با استفاده از نرم افزار PERFORM_3D

- دسته بندی منو ها برای استفاده ی راحت تر از خروجی ها
  - نمایش اشکال مودی بدون نیاز به تعریف حالات بار
    - خروجی منحنی های هیسترزیس تک تک اعضا
- نمایش خروجی بالانس انرژی و انرژی تک تک گروه های المانی
- · نمایش گرافیکی و تاریخچه زمانی برش پایه، جابجایی بام، جابجایی نسبی و...
  - ثبت نقاط اکسترمم برش پایه، جابجایی بام، جابجایی نسبی و...
- نمایش گرافیکی میزان دوران مفاصل پلاستیک و نسبت دوران بر اساس سطوح عملکرد
  - نمایش گرافیکی منحنی های نیروی ایجاد شده در اعضا
  - استفاده از ابزار های تعریف شده برای محاسبه ی تغییر مکان هدف و جابجایی تقاضا
    - و...

نحوه ی نصب نرم افزار Perform-3d

این نرم افزار را می توانید از سایت های معتبر داخلی و خارجی دانلود نمایید و یا از مراکز فروش نرم افزار تهیه نمایید. پس از تهیه، فایل نصبی این نرم افزار را اجرا نمایید. در صفحه ی باز شده (شکل ۱) بر روی گزینه ی Install PERFORM 3D for Nonlinear Performance Based کلیک نمایید. Design

شکل۱ صفحه ی نصب برنامه

كليات 间

در صفحه ی باز شده بر روی گزینه ی Install در بخش Standalone Installation کلیک نمایید:

شکل۲

پس از انتخاب این گزینه روند نصب نرم افزار اجرا می شود. پس از چند بار فشردن دکمه ی Next و همچنین انتخاب محل نصب، نرم افزار را نصب نمایید. سعی کنید نرم افزار را در محل پیشفرض خود نصب کنید در غیر این صورت نرم افزار نمی تواند مقاطع استاندارد را شناسایی کند. از آنجایی که اکثر این نرم افزار ها قفل شکسته هستند باید با استفاده از روشی مطمئن آن ها را کرک کرد. برای این منظور فایل کرک نرم افزار را دانلود نمایید. اکثرا فایل کرک شامل یک فایل Generator.bat

iv مدلسازی و تحلیل غیرخطی با استفاده از نرم افزار PERFORM_3D

27242	4/1/2015 10:22 PM
🗎 27242.txt	4/1/2015 10:23 PM
📄 cgen.log	4/1/2015 10:22 PM
🚳 generator.bat	11/30/2011 10:05
Isc.exe	2/24/2009 11:14 AM
🗾 lsco.exe	2/24/2009 11:14 AM

شکل۳

در صفحه ی باز شده می بایست کد نرم افزاری مربوط به سیستم عاملتان را وارد نمایید. برای این منظور به پوشه ای که نرم افزار را نصب کرده اید بروید و فایل Echoid.exe را باز کنید:

کلیات ۷

🔟 commute.dat	1/12/2007 8:00 AM	DAT File	1 KB
尾 echoid.dat	4/24/2008 3:21 PM	DAT File	1 KB
echoid.exe	1/12/2007 8:00 AM	Application	596 KB
Icommute.exe	8/1/2006 7:00 AM	Application	64 KB
🔁 License Agreement.pdf	10/18/2010 10:36	Adobe Acrobat D	1,171 KB
🗾 License Request Form.pdf	6/8/2011 12:25 PM	Adobe Acrobat D	305 KB
License Trouble Shooting Guide - Netwo	3/19/2010 4:33 PM	Microsoft Word 9	6,495 KB
License Trouble Shooting Guide - Netwo	3/19/2010 5:34 PM	Microsoft Word 9	2,412 KB
🖬 License Trouble Shooting Guide - Standa	3/19/2010 5:35 PM	Microsoft Word 9	4,898 KB
🖬 License Trouble Shooting Guide - Standa	3/19/2010 5:36 PM	Microsoft Word 9	1,526 KB
🚳 Isapiw32.dll	8/1/2006 7:00 AM	Application extens	704 KB
Isdecode.exe	8/1/2006 7:00 AM	Application	304 KB
Servic Servic	1/27/2016 9:50 AM	File	1 KB
🚳 lsvbwrap.dll	9/14/2006 1:32 PM	Application extens	60 KB
🔔 Perform-3D.exe	7/10/2012 10:47 AM	Application	30,018 KB
🔁 Perform-3D_Install_Instructions.pdf	6/7/2011 11:50 AM	Adobe Acrobat D	987 KB
Perform3DTrialLicense.exe	7/10/2012 10:47 AM	Application	310 KB
Perform3DTrialLicense.exe.manifest	6/24/2011 1:30 PM	MANIFEST File	2 KB
Pf3dEngine64V500.exe	6/6/2011 11:35 AM	Application	3,435 KB
💷 rcommute.exe	8/1/2006 7:00 AM	Application	44 KB
🔁 ReadMe.pdf	6/8/2011 4:14 PM	Adobe Acrobat D	148 KB
🚭 sImdemo.exe	8/1/2006 7:00 AM	Application	64 KB
🚭 WCommute.exe	8/1/2006 7:00 AM	Application	328 KB
🚭 wechoid.exe	8/1/2006 7:00 AM	Application	708 KB
🚭 WRCommute.exe	8/1/2006 7:00 AM	Application	1,192 KB

شکل۵

شکل۶

Vi مدلسازی و تحلیل غیرخطی با استفاده از نرم افزار PERFORM_3D

در صفحه ی ایجاد شده در مقابل عیارت Locking Code 1 بعد از خط تیره ۵ کاراکتر (ترکیبی از حرف و عدد) نوشته شده است. این پنج کاراکتر را در صفحه ی Generator.bat در مقابل عبارت CODE وارد نمایید و دکمه ی Enter را فشار دهید. دقت کنید که عدد اول و خط تیره را وارد نمایید.

در این مرحله می بایست آخرین تاریخی را که می خواهید نرم افزار فعال باشد را وارد نمایید. دقت نمایید در قسمت Current date تاریخ روز نوشته شده است، تاریخی که می بایست وارد کنید باید در همان سال باشد. به طور مثال اگر در سال ۲۰۱۶ هستید حد اکثر تاریخی را که می توانید وارد کنید ۳۰ / ۱۲/ ۲۰۱۶ خواهد بود. تاریخ مورد نظر را وارد کنید:

کلبات **vii**

شکل۸

پس از وارد کردن تاریخ Enter را فشار دهید. در این قسمت باید شماره ی نرم افزار پرفورم را وارد نمایید. به طور مثال اگر در مقابل عبارت Perform3D مقدار ۱۰ نوشته شده است این مقدار را در مقابل عبارت Software Choice نوشته و دکمه ی Enter را فشار دهید. پس از این مرحله یک فایل با نام Software Choice ۲۰۱۶_۲۰۱۶_۳۰۲_۵D و یا Iservrc در پوشه ی فایل کرک در کنار فایل Generator.bat ساخته خواهد شد. فایل ساخته شده را به Iservrc تغییر نام داده و در پوشه ای که نرم افزار در آن است کپی کنید. پس از این مرحله قفل نرم افزار شکسته شده و نرم افزار قابل استفاده خواهد بود.

آشنایی با محیط نرم افزار Perform-3D نرم افزار Perform-3D از دو بخش مدلسازی و حالت آنالیز تشکیل شده است. بخش مدلسازی که با منوی گرافیکی آآآ نمایش داده می شود شامل قسمت های زیر است:

Overall information for Structure

این قسمت شامل اطلاعات کلی در مورد مدل سازه ای می باشد. **Indes** این قسمت شامل ابزار هایی برای رسم گره ها، اختصاص جرم، اختصاص قیود تکیه گاهی و... می باشد.

$\sim$

Component Properties

این قسمت درواقع مهمترین گام در مدلسازی المان ها می باشد. در این قسمت خصوصیات خطی و غیر خطی و غیر خطی و

Elements

این قسمت شامل ابزار هایی جهت رسم المان ها، اختصاص مقاطع المان ها و اختصاص محور های محلی می باشد.

Frames

این قسمت شامل ابزار هایی جهت دسته بندی گره ها در گروه های مختلف می باشد.

Load Patterns

این قسمت شامل ابزار هایی جهت اختصاص بار های ثقلی، گره ای و المانی و .. می باشد.

嘯

Import/Export Structure data

این بخش شامل ابزاری جهت فراخوانی اطلاعات سازه ای مانند گره ها، جرم ها، المان ها و بارها از نرم افزارهایی همچون Sap2000 می باشد.

12

Drift and Deflections

این قسمت شامل تعیین نقاط و معیار های تغییر مکان جانبی و انحنا در سازه می باشد.

Structure Sections

این قسمت شامل ساخت مقاطع سازه ای جهت اطلاع از نحوه ی توزیع بار ها مختلف در سازه می باشد

E.

Limit State این قسمت شامل تعیین نقاط حدی در سطوح عملکرد های مختلف می باشد.

1

Inactive elements task

این قسمت شامل ابزاری جهت غیر فعال کردن المان های مختلف در برابر بار های ثقلی می باشد. بخش مربوط به آنالیز و خروجی ها با عنوان Analysis Phase شامل گزینه های زیر می باشد:

轲

Set Up Load Cases

این قسمت شامل ساخت الگو های باری استاتیکی، دینامیکی و ... می باشد.

Run Analyses

یر. این قسمت شامل تنظیمات یارامتر های اجرای آنالیز و انجام آن می باشد.

R

Mode properties

ابزاری جهت ارائه پریود مودها، نمایش اشکال مودی و ... می باشد

- 4

Energy Balance

ابزاری جهت مشاهده ی خروجی مربوط به بالانس انرژی می باشد.

Limit State

ابزاری جهت تعیین حالات حدی مربوط به سطوح مختلف عملکرد برای نمایش گرافیکی می باشد.

Ħ

Deflected Shape ابزاری جهت مشاهده ی رفتار سازه در طی اعمال بار و همچنین نحوه ی تشکیل مفاصل پلاستیک می باشد.

₩.

Time Histories

ابزاری جهت مشاهده ی گرافیکی و ذخیره ی خروجی های مربوط به برش پایه، تغییر مکان ها، جابجایی نسبی و ... می باشد.

₽

Hysteresis Loop ابزاری جهت نمایش خروجی های مربوط به منحنی های هیسترزیس اعضا می باشد.

Moment and Shear Diagrams

ابزاری جهت نمایش دیاگرام های برش و لنگر در اعضا می باشد.

$\geq$

General Pushover Plot

ابزاری جهت نمایش منحنی ظرفیت و محاسبه ی جابجایی تقاضا می باشد.

Ŀ

Target displacement Pushover Plot

ابزاری جهت مشاهده منحنی برش پایه و محاسبه ی تغییر مکان هدف می باشد.

Usage Ratio Graph

ابزاری جهت رسم گراف های نسبت کاربردی در برابر جابجایی نسبی و ضریب بار

X مدلسازی و تحلیل غیرخطی با استفاده از نرم افزار PERFORM_3D

9

Combinations and envelopes

ابزاری جهت ترکیب نتایج آنالیز های مختلف و نسبت های کاربردی بر اساس روش های مختلف ترکیب بار می باشد.

ابزار نمایش در نرم افزار Perform-3D

ابزار نمایش صفحه در نرم افزار Perform-3D به صورت زیر می باشد:

شکل۹

فهرست مطالب

تحلیل استاتیکی غیرخطی سازهی بتنی دارای دیوار برشی ۱	فصل ۱
مقدمه ۲	۱.۱
مشخصات مدل ۲	۲.۱
ایجاد فایل اولیه برای مدل ۴	۳.۱
ایجاد گرمها ۶	۴.۱
سازماندهی گره ها ۹	۵.۱
اختصاص نواحی تکیه گاهی به گره ها ۹	۶.۱
ایجاد دیافراگم صلب در طبقات ۱۰	۲.۱
اختصاص جرم طبقات ۱۲	٨.١
رسم المان های سازه ای ۱۴	۹.۱
تعریف مقاطع المان های سازه ای ۱۸	۱۰.۱
اختصاص مقاطع به المان ها ۵۳	۱۱.۱
تعریف معیار های پذیرش دیوار برشی ۵۵	17.1
اختصاص محورهای محلی به المان ها ۶۰	17.1
بارگذاری ثقلی ۶۲	14.1
معرفی تغییر مکان نسبی طبقات ۲۶	10.1
تعریف مقاطع سازه ای ۶۷	18.1
تعریف حالت های حدی ۶۸	۱۷.۱
تعریف حالت حدی جابجایی نسبی ۷۲	۱۸.۱
تعریف حالت های بارگذاری ۲۳	۱۹.۱
تنظيم و اجراى تحليل ٧٧	۲۰.۱
خروجی ها و بررسی نتایج حاصل از تحلیل ۲۹	5).)

فصل ۲ تغییر مکان هدف و ضریب رفتار ۸۵

۱۰.۲ محاسبه ی ضریب رفتار سازه ۱۱۱

فصل ۳ تحلیل دینامیکی افزایندهی قاب فولادی دارای مهاربند واگرا ۱۱۵

فصل ۴ بررسی وقوع مکانیزم در قاب فولادی دارای مهاربند زانویی ۱۷۱

فصل ۵ بار گذاری سیکلیک در قابهای دارای مهاربند کمانشناپذیر ۱۹۵

فصل ۶ آنالیز شکنندگی در سازههای دارای جداساز لرزهای ۲۲۱

۸.۶ تئوری احتمال منحنی شکنندگی ۲۵۷ ۹.۶ تولید منحنی شکنندگی ۲۶۰ ۱۰.۶ انجام آنالیز شکنندگی در سازه ی مدلسازی شده ۲۶۰

فصل ۷ آنالیز خسارت در سازههای دارای میراگر ویسکوز ۲۷۱

۸.۷ انجام آنالیز خسارت در سازه ۳۰۰

فصل ۸ آنالیز خرابی پیشرونده در سازههای دارای میراگر اصطکاکی ۳۰۷

فصل ۹ مثالهای کاربردی از مدلسازی المانهای پر کاربرد ۳۳۷

منابع و مراجع ۳۷۳